

Hørings svar til Fiskeridirektoratets

- 1)
FORSLAG TIL REGULERING AV OG ADGANG TIL Å DELTA
I FANGST AV KONGEKRABBE I KVOTEREGULERT OMRÅDE ØST FOR 26°Ø
M.V. I 2015 OG 2016, OG
- 2)
FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM FANGST AV KONGEKRABBE
UTENFOR KVOTEREGULERT OMRÅDE

Bivdi – Sjøsamisk Fangst- og Fiskeriorganisasjon er tilfreds med at Fiskeridirektoratet innledningsvis i høringsbrevet fremholder at de har innarbeidet forvaltningspraksis som et ledd i konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og statlige myndigheter. Vi ønsker å hilse med honnør til Fiskeridirektoratets fremme av nasjonale og internasjonale forpliktelser.

Bivdi vil her peke på at sjøsamene har etablerte rettigheter til fiske og bruk av marine ressurser i kystnære samiske områder. Sjøsamene og andre bosatt ved kysten har rett til fiske på grunnlag av alder tids bruk og lokal sedvane.

Kunnskap om de sjøsamiske områdene og samfunnene er avgjørende for god forvaltning av samiske arealer og ressurser.

Herunder det faktum at seneste endring av Finnmarkslovens § 29 ikke har blitt bevissgjort utad. Noe som gjelder innad også i de sjøsamiske samfunn.

Selv innenfor akademien kan det se ut som Finnmarkskommisjonens plikt etter loven til å utrede eventuelle krav om fiskerett har gått under radaren.

I lovens nevnte, for disse «noen med rettslig interesse» («folket i Finnmark») handler det om at sjøsamenes grunnleggende utøvelse av fiske og fangst for å utøve og opprettholde sjøsamisk kultur, også for øvrige bosatte i Finnmark, i seg selv ikke skal oppleve forvaltningsmessige skranker for å fremme både individuelt og kollektivt krav om rett til fiske (og fangst).

Finnmarkskommisjonen fikk ved lovvedtak av 21. september 2012 utvidet sitt mandat til også å utrede kollektive eller individuelle rettigheter til fiske.

Det følger nå av finnmarksloven § 29 første ledd annet punktum, der det heter:

«Kommisjonen skal også utrede krav om kollektive eller individuelle rettigheter til fiskeplasser i sjø- og fjordområder i Finnmark dersom noen med rettslig interesse i en avklaring krever det.»

Finnmarkslovens fundament «Retten til land og vann i Finnmark» omfatter altså nå også «Kyst- og fjordområdene i Finnmark.»

Når tradisjonell kunnskap om sjøsamiske forhold gir innsikt og forståelse på linje med akademisk og juridisk kunnskap, vil det medføre at Finnmarkskommisjonen får seg forelagt krav om fangst- og fiskerett i sjø.

Enhver pågående og kommende forvaltning av marine ressurser, etter overnevnte endring av Finnmarksloven, vil derfor etter Bivdis mening måtte hensynta lovens overordnede formål og intensjon, samt lovens §29 spesielt.

Bivdi er også av den oppfatning at det forvaltningsmessig legges vesentlig vekt på at foran nevnte har i seg «krav om oppsettende virkning». Det slik at bl.a. forvaltningsmessige endringer og nye forskrifter innbygger hensynstakende til dette.

Bivdis virke er bl.a å medvirke til at både tradisjonell samisk kunnskap med innsikt, så vel som foremell akademisk kunnskap finner plass også i ressursforvaltningen.

Som fagorganisasjon skal vi fremme sjøsamiske interesser.

Over nevnte rett kommer i særdeleshet klart til uttrykk i endring av Finnmarkslovens § 29, gitt som tilføyelse ved Stortingets behandling mai-2012 av Kystfiskutvalgets innstilling (Smith-utredningen)

Bivdi viser likeledes til Kgl.res. av 27 mai 1775 § 6, der jordutvisningsresolusjonens fast finnmarkingenenes rett til å drive fiske i havet, der det heter;
lyder;

«De Herligheder, som hidindtil have været tilfælles for hele Bygder eller Almuen i Almindelighed, være sig Fiskerie i Havet og de store Elve, samt Landings-Steder og deslige, forblive fremdeles til saadan almindelig Brug.»

J-32-2011; «Forskrift om fiske med landnot ved fiske med fartøy som ikke er merkeregistrert (Gyldig fra: 10. 02. 2011)

§ 3 Dispensasjon for fiske med landnot

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan Fiskeridirektoratet etter søknad gi eier av landbrukseiendom dispensasjon for fiske med landnot når følgende vilkår er oppfylt:

b)...det i tilknytning til eiendommen kan godtgjøres fiske med landnot som gir dette fisket karakter av å ha tradisjon.

Dersom det ikke kan godtgjøres fiske i tilknytning til eiendommen, kan dispensasjon likevel gis dersom det både kan godtgjøres

1. en lokal tradisjon, og
2. inntekten fra fiske med landnot sammen med
3. andre sesonginntekter til sammen skal sørge for inntekter
4. til livsopphold.

For at dispensasjon skal gjelde annen landnot enn sitjenot, er det et vilkår at det

- kan godtgjøres tidligere fiske med slik landnot
- som gir virksomheten karakter av å ha tradisjon.

Finnmarkslovens seneste endring omfatter nå sjøarealer «på kysten og i fjordene i Finnmark», samt jordutvisningsresolusjonens Kgl.res. av 27 mai 1775 §6, fastlegger «en rettslig interesse», samt finnmarkingenes rett til å drive fiske i havet.

J-32-2011 synliggjør spesifikt omtalte fiske med karakter av å ha tradisjon som fortrinn, også med fartøy/båt som ikke er merkeregistrert, og/eller uten krav til mantallføring .

Samlet faller overnevnte lov, Finnmarksloven generelt og §29 spesielt, Kgl.res. av 27 mai 1775 og J-32-211 inn under forståelse om overordnet praksis som også må omfatte helheten i forvaltningen av viltlevende marine ressurser på kysten og i fjordene i Finnmark.

Det er derfor viktig at man i prosessen finner fram til ordninger som både på kort og lang sikt kan ivareta det materielle kulturgrunnlaget for sjøsamisk kultur, gjennom å tilrettelegge for ivaretagelse av samisk nærings- og kulturutøvelse i fangst av kongekrabbe.

Bivdi er svært tilfreds når Fiskeridirektoratet i sitt utkast til høring anfører betydningen utøvelse av kombinasjonsnæringer i sjøsamiske områder har vært og skal være, om en sentral bærebjelke for å opprettholde og å sikre bosettingen i mange samiske lokalsamfunn. Utøvelse av ulike former for primærnæring er, og har alltid vært, et bærende element for videreføringen av samisk kultur.

På denne bakgrunn har bl.a Sametinget fremmet eget forslag om at det i inntektsvurderingen også skal vektlegges inntekt fra primærnæringer i forbindelse med å kunne oppnå krabbekvote. Herunder inntekt fra sjølaksefisket.

Bivdi slutter seg fullt ut til Sametingets vurderinger og forslaget.

Bivdi bemerker at tillatelse til sjølaksefiske skjer i medhold av «Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven) (Endret ved lover 6 juni 2008 nr. 37 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 12 des 2008 nr. 1355), 14 des 2012 nr. 94 (ikr. 1 jan 2013 iflg. res. 14 des 2012 nr. 1204).

I § 3 «Vektlegging av samiske interesser» heter det;
Dersom det vurderes å treffe vedtak i medhold av denne lov som vil berøre samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene av de bestemmelser som gir hjemmel for vedtaket, legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

(Endret ved lov 14 des 2012 nr. 94 (ikr. 1 jan 2013 iflg. res. 14 des 2012 nr. 1204).

I § 5. Definisjoner, heter det;

I denne lov menes med:

a.....

d. «fritt fiske»:

det fisket som ifølge lokal sedvanerett eller annen særlig rettshjemmel ikke anses for å tilhøre grunneieren.

Fylksmannen tildeler tilaltelse (r), hvorved det følger forpliktelse til registrering av

- fangst,
- innsendelse av fangstopp-gave,
- samt at dette anføres «Næringsoppgave for fisk og fangst»

Altså på lik linje med hva som er anført i «ordinær næringsoppgave for fiske og fangst.»

Fiskeridirektøren bemerker at det ikke føres slutt-sedler ved omsetning av sjølaks.

Og legger til;

«Fiskeridirektoratet har derfor ikke informasjon om dette, og mener at å inkludere inntekt fra sjølaks vil innebære en kompliserende faktor i reguleringen.»

Bivdi har redegjort for at detaljerte oppgaver i sjølaksefisket er forpliktende på næringsoppgave, både fra fisk/fangst av sjølaks på fast eiendom til fiskerimantallsførte, samt for alle fisketillatelser for sjølaks på umatrikulert grunn i Finnmark.

Altså «på sjøgrunnen» til «alle Finnmarkinger – de (vi) med rettslig interesse - etter § 29 i Finnmarkslovens og Kgl. Res av 1775, og som J-32-2011 anføres som «har i seg tradisjon» - etter hevd, alders tids bruk og folkeretten.

Det er derfor slik at disse opplysningene ikke er «kompliserende faktor i kommende regulering i fangst av kongekrabbe »

Bivdi fastholder derfor at verdien(e) av sjølaksefisket inngår i bregningsgrunnlaget for kvotefaktor.

Avsetning til fritids- og turistfangst.

Fiskeridirektoratet foreslår for reguleringsåret 5. september – 31. desember at det avsettes

1 tonn kongekrabbe til fritidsfangst og

2 tonn kongekrabbe til turistfangst.

For reguleringsåret 2016 avsettes det

1 tonn kongekrabbe til fritidsfangst og

4 tonn kongekrabbe til turistfangst.

Sum foreslått til fritidsfangst i reguleringsperioden 2 tonn, og

Sum til turistfangst i reguleringsperioden 6 tonn.

Bivdi anfører at fritidsfangst (husholdfangst) sammen med andre sesonginntekter til sammen skal sørge for inntekter til livsopphold og inngår i en samlet styrking og i fremme av det materielle kulturgrunnlag for sjøsamene.

Jamfør også foran nevnte forvaltningspraksis inntatt i J-32-2011, generelle folkerettslige anførsler som forvaltningspraksis i F.dir, samt nevnte Lovanvendelser – Finnmarksloven og Kgl. Res av 1775.

Forvaltningen bør merke seg Statsministerens og Utenriksministerens signering av FN`s - urfolksprotokoll våren 2014 der Norge tiltrer retten til «the daily livelyhood»

Dette høringsforslaget til forskrift synes å legger opp til en nedbygging, i stedet for fremme av det materielle kulturgrunnlag, når direktoratets foreslår
*2 tonn i perioden 5. sept 2015 og for reg.året 2016 til fritidsfiske, mens
6 tonn til turistfiske (i praksis russere og EU-borgere)*

Vi har merket oss at Fiskeridirektoratet region Finnmark har mottatt innmeldinger av fangst i på
0,7 tonn i fritidsfisket og i overkant av
1 tonn i turistfisket.

Refererte innmeldinger utgjør altså fordelt med
42 % i fritidsfiske og
58 % i turistfiske.

Her bør man hensynta at tursitfiskebedriftene markedsfører dette som «produkt», mens våre erfaringer etter rundspørring til fastboende viser at de i liten grad er klar over tillatelse til fritidsfiske.

Vi har også merket oss at direktoratet spikulerer i årsak med at en «betydelig andel av fritidsfiskerne ikke melder inn fangstene».
Det begrunnes med at det er ikke enkelt å kontrollere fritidsfangsten ettersom redskapen ofte står nært land og er vanskelig å oppdage.

Bivdi anfører, uten å spikulere, at fritidsfangst og turisfiske – teinesetting - foregår i samme «hav»/farvann.

Fiskeridirektoratet har i samarbeid med Kystvakten kartlagt betydelig mengde krabbeteiner de siste årene, men det er svært sjelden man finner teiner som brukes til fritidsfangst.

Fiskeridirektoratet registrerer en økende interesse for å turistfisket, og foreslår en økning i denne avsetningen for reguleringsåret 2016.

Bivdi kan ikke akseptere forslaget slik det lyder fra F.dir. Vi vil derfor anmode Fiskeridirektoratet og Sametinget i fellesskap om at fritidsfangst av kongekrabbe gjøres bedre kjent.

Vi anmoder derfor at fremtidig forskrift følges opp med avsetning til fritidsfangst av kongekrabbe i praksis alltid skal utgjøre tre ganger mer enn til turistfangst.

For reguleringsåret 2015/2016 ser Bivdi det som rimelig og korrekt at det avsettes 6 tonn til fritidsfangst, fortrinnsvis for bosatte i Finnmark og 2 tonn til turistfangst for turistfiskebedrifter registrert i Finnmark.

Ulempekompensasjonen.

Et forvaltningsmål er at kongekrabben skal være en ressurs for de som har vært mest berørt av bifangstproblematikken i andre fiskerier.

Registrert misnøye i næringen med at det (stadig) kommer nye aktører i åpen gruppe som kun driver fangst av kongekrabbe, bør etter Bivdis mening betraktes som «synsing» og ukvalifisert antakelser.

Fremlagt av Fiskeridirktoratet viser:

Blad A Fiskermanntall/Halv kvote 77 tillatelser

Blad B Fiskermanntall/Hel kvote 443 tillatelser, hvorav 293 fartøy uten Gruppe I-kvote og 150 fartøy med.

«Registrert misnøye» synes derfor å handle om alt annet enn at «nye aktører» tar fra «noen». Antallet viser tvert i mot at det uttrykker et faktum om mangel på fartøykvoter. Misnøyen syne å ha en klar adresse for de som ikke «ble kasta på land» - Lukket gruppe. At nesten 70 %, 293 fartøy av totalt 443, er Blad B-fiskere – heltidsfiskere – kan neppe være avsender av direktoratets «registrert misnøye».

Det skal derfor selvsagt ikke bli ulegitimt å fangste krabbe for Gruppe II-fiske, som heltidsfiskere, Blad-B.

Fartøy mellom 13 og 15 meter som driver med pelagisk fiske.

Overfor fartøy om fisker med aktive redskap (eks. snurrevad, seinot og fiske etter sild, makrell og lignende), er det leitimt å stille spørsmål om disse oppfyller hovedmålsettingen ved forvaltning av kongekrabbe, der de som er plagetmed krabbe i sitt fiske skal ha en rett til å fiske kongekrabbe.

Fiskeridirektøren har satt skranke når det visers til at det ikke (denne gang?) er lagt opp til høring av adgangen til å delta i kongekrabbefangsten for fartøy over 13m.

Direktoratet begrunnet med at disse fartøyene er kystfartøy som har adgang til å fiske torsk, hyse og sei med konvensjonelle redskaper. Men velger å se bort at de statistikkmessig lander torsk, hyse og sei med aktive redskaper. Altså ikke anvender konvensjonelle, men aktive redskaper. Forskiften legger opp til hovedregel om å dokumentasjon. Verdi og kvantum er lett tilgjengelige.

Vi har forståelse et mulig argument for at der ligger en fare i at aktive redskaper delvis kan bli erstattet med passive, reellt eller ved utsteelse av seddel, for å tilpasse kravet om verdi for å oppnå kvote på krabbe.

Bivdi bemerker at Fiskeridirektoratet og Sametinget sammen bør finne tilfredstillende forvaltningsløsninger som sikrer at de som reellt forhindres og/eller forhindres i fangst med konv. redskaper – bunnredskaper – gis preferanse.

Aktivitetskrav.

Fiskeridirektøren har fremmet forslag om aktivitetskrav, konkret med eget krav om å ha omsatt annen fangst enn kongekrabbe for minimum 50 000,- kr for å kunne delta i åpen gruppe.

Bivdi konstaterer at høringsinstansene var utelukkende positive til dette. Fiskeridirektøren argumentere for øvrig selv med at kr50 000,- kr er etablert som en grense i mellom fritidsfiske og yrkesfiske i havressursloven, samt at det er minimum inntektsgrense for å stå på blad A i fiskermanntallet.

Vi registrerer også at fiskeridirektøren i likhet med Bivdi anfører at denne grensen i tillegg benyttes også inntektsgrensen på kr. 50 000,- som nedre grense for registrering/innmelding i merverdiavgiftsregisteret.

Bivdi anfører i tillegg at Regnskapsloven setter krav om regnskap ved omsetning over 50-tusen.

Bivdi anmoder derfor at Fiskeridirektøren fastholder og legger til grunn sine anførte begrunnelser for at innslagspunktet for full kvote settes til 50-tusen. Dette særlig ut fra våre foran nevnte begrunnelser opp mot Finnmarksloven, særlig § 29, Kgl. Res av 1775, J-32-2011 og Direktoratets egne anførsler om de folkerettslige og det materielle kulturgrunnlag for sjøsamisk næring, kultur og bosetting. Jamfør Fjordfiskeremndas mandat. Også Regnskapsloven krav ved oppnådd omsetning over 50-tusen.

Fiskeridirektoratets foreslåg til forskrift for 2016:

Forskrift om regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26° Ø mv. i 2016

Tilsvarende 2015, tiltredes av Bivdi.

Bivdi kan ikke gi sin tilslutning med innlagspunkt på kr 100-tusen ut fra foran nevnte. Vi anmoder derfor Fiskeridirektøren om å følge opp sine argumenter for innlagspunkt på 50-tusen, slik egen begrunnelse lyder. Samt Regnskapslovens. Og i særdeleshet sett i forhold til folkeretten, Finnmarkslovens lydende, Kgl. Res av 1775, J-32-2011, Fjordfiskeremndas mandat, samt det allmen anerkjente om det materielle grunnlag for sjøsamisk næring, bosetting og kultur.

Med hilsen

Bivdi – Sjøsamisk Fangst- og Fiskeriorganisasjon
Torulf Olsen
leder

Kvalsund 23. juni -2015